

GEMEENTE

GRIJPSKERK

Raadsvergadering van 25 april 1974.
Class.nr.: -1.853.222.
Nr.: 6

Onderwerp:
beschikbaarstelling aanvullend
krediet restauratie windkoren-
molen te Grijpskerk.

Aan de Raad.

In Uw vergadering van 25 januari 1973 heeft U voor de restauratie van de windkorenmolen te Grijpskerk een krediet beschikbaar gesteld van f 84.948,--.

DE hierop betrekking hebbende 2e begrotingswijziging 1973 is goedgekeurd door het College van Gedeputeerde Staten van Groningen bij besluit van 6 februari 1973, 6e afdeling nr. 2768.

Thans blijkt door allerlei oorzaken, die uitvoerig in de aan de excursie van woensdagmorgen 17 april j.l. naar de molen voorafgaande bespreking met o.a. Uw raad naar voren zijn gebracht, dat de restauratie erg tegenvalt, dat minstens nog een krediet, volgens de opgemaakte aanvullende begroting, nodig is van f 124.972,-- of afgerond f 125.000,--.

Korthedshalve wordt voor de oorzaken verwezen naar het hierbijgaande verslag van genoemde bespreking. Zoals in het verslag staat vermeld zal de vraag of de kleppen in de wiken vervangen moeten worden door zeilen opnieuw aan de orde worden gesteld. De heer Heijdra heeft toen gesteld, dat in de aanvullende begroting erop is gerekend, dat twee wiken met kleppen en twee wiken met zeil zouden worden gemaakt. Indien alle vier wiken met kleppen of met zeil zouden worden gemaakt dan zal hiervoor nog minstens een bedrag van f 5.000,-- à f 10.000,-- nodig zijn.

Hoewel wij donderdagmiddag j.l. enkele molens hebben bekeken waarbij de wiken waren voorzien met zeil, kunnen wij U geen voorstel doen wat ons college refereert. Wel zijn wij van mening dat alle vier wiken of met zeil of met kleppen moeten worden gemaakt. Rekening houdende met het onderhoud geven wij de voorkeur aan zeil maar daar ons momenteel de mening van de subsidierende instanties niet bekend is, zouden wij hoewel wij nu gaarne Uw standpunt zouden willen weten de beslissing willen laten afhangen van de mening van de subsidierende instanties dit i.v.m. het wel of niet geven van subsidie.

Gaarne zullen wij thans machtiging van U ontvangen een keuze te maken.

Aan de Hoofddirecteur van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg en aan het college van Gedeputeerde Staten van Groningen zal worden gevraagd de hiervoor gangbare subsidies van respectievelijk 40% en 20% van f 125.000,-- te zijner tijd beschikbaar te stellen.

Voor rekening van de gemeente blijft dan voor dit aanvullend krediet van f 125.000,-- . f 125.000,-- - 60% van f 125.000,-- is f 50.000,--.

Tegenover deze netto investering van f 50.000,-- ontvangt de gemeente, gedurende 25 jaar, jaarlijks op grond van het besluit Verlijning Algemene Uitkering Monumenten van het rijk (0,3 x 9,3)% van f 125.000,-- (goedgekeurd bedrag) is f 3.487,50.

De jaarlijkse lasten van de investering van f 50.000,-- bij een rechtlijnige afschrijving van 25 jaren en een rente van 9 0/0 is 13% van f 50.000,-- is ~~f 6.500,--~~ f 6.500,--
Netto kost dit aanvullend krediet de gemeente dus jaarlijks f ^{6.5}00,-- - f 3.487,50 is f 3.012,50 en de oorspronkelijke raming na aftrek van de diverse subsidies f 1.411,83 zoals in 1973 geraamd bij genoemde 2e wijziging. De uitgaaf wordt, zoals bij de hierop betrekking hebbende en bij de stukken ter inzage liggende 3e begrotingswijziging 1974 blijkt, gedekt uit de post onvoorziene uitgaven.

Gezien het vorenstaande stellen wij U voor nog een extra krediet van f 125.000,-- voor deze restauratie beschikbaar te stellen en de genoemde begrotingswijziging dienovereenkomstig vast te stellen. De aanvullende begroting van f 124.972,-- ligt eveneens bij de stukken ter inzage.

Grijpskerk, 19 april 1974.

Burgemeester en Wethouders van Grijpskerk,
A.H.M. Mulder , burgemeester.
I. Venema , secretaris.

aanvraag
prijsopgave.

Matenlijst voor een plaatstalen binnen- en buitenroo-
ten behoeve van *koon molen "De Gijpvoegel"*
te Gijpskerk.

70

Oplachtgever:
Molensmaker

Rijk Olsersda

Vlucht: 21 m.

De gaten in de gietijzoren as zijn 40 x 50 cm. Huislengte = 90 cm.
Deroe is in het midden 36 x 42 cm. Aan de toppen (3x18) cm.

Bovenste heklat 1,76 m. uit hart roe, hekgaten 4 x 5,5 cm., per eind 25 stuks,
steekafstand 36 cm.

Zeilkickers 12 stuks per eind, steekafstand 60 cm., de 1 ste 60 cm. uit de top.
Vanuit de toppen tussen het 8 ste hek en 7 de hek 2 st. 1/2" tapgaten in de rugplaat.
Op het 13 de hek een 1/2" taptgat op de hoek van de rugplaat en voorzoonzijde.

Aan de toppen een dubbele zeilkikker en een kettinggleuf, een aansluitbeugel voor
voor aansluiting op de bliksembeveiligingsinstallatie van koperdraad \varnothing 8 mm

Wigschotten op 42 cm. uit hart roe.

Keerklosgaten op 65 en 90 cm. uit hart roe en op 10 en 12 cm. uit de voorplaat.

In de buitenroe op 14,6 cm. uit hart roe, aan de zeilzijde 2 st. 1/2" tapgaten
voor de zeilarm.

~~In de binnenroe op m. uit hart roe, aan de voorzoonzijde een zeileeg aanbrengen
dikte 5/8" rond met 1/2" schroefdraad.~~

DE zijplaten verlopen vanaf de top naar het hart van 8 naar 41 cm.

De voor en achterplaat verlopen vanaf de top naar het hart van 18 naar 36 cm.

In de voorplaat is de baljoening 4 cm. diep.

~~De binnenroe heeft een porring van cm.~~

Plaatzwaarte in het midden 10 mm., verlopend naar de toppen tot 4 mm. dik.

Windbordklangen, blijvende breedte, 2 cm., lang 9 cm., per eind 3 stuks.

DE eerste tussen het 1 ste en 2 de hekgat in, de 2 de onder het 5 de hekgat,
de 3 de onder het 8 ste hekgat

De zeeg 1ste hek +3°	3de hek - 2°	6de hek - 8°
9de hek - 13°	12de hek - 16°	15de hek - 18°
18de hek - 19°	21ste hek - 20°	23 ste hek - 19°
25 ste hek - 18,30°	ste hek - °	ste hek - °

36
73
103
144
210
250
288

~~De reeden aan de binnenkant teetjloren~~

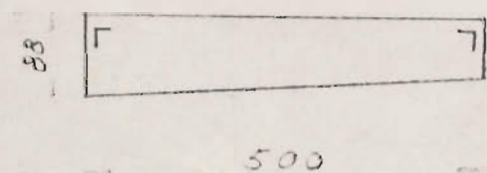
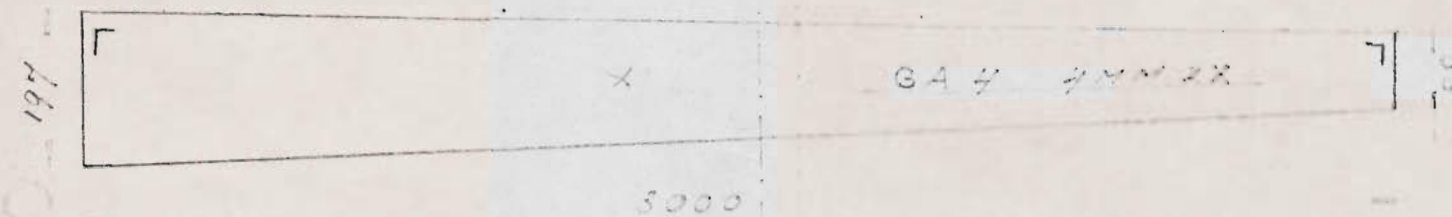
~~De hekgaten voorzien van ge-galvaniseerde bussen dik 1 mm.~~

~~De platen voer af staalstralen en met lasmenie behandelen.~~

N.B: de materiaalkwaliteit, de bewerkingsvolgorde, het lassen, het afwerken van de hekgaten en het plaatsen van thermisch verzinkte bussen daarin, het conserveren tegen corrosie en het snijden van het plaatmateriaal moet geschieden overeenkomstig de richtlijnen van de prov. Gron. molencommissie, d.d. 6 november 1974.

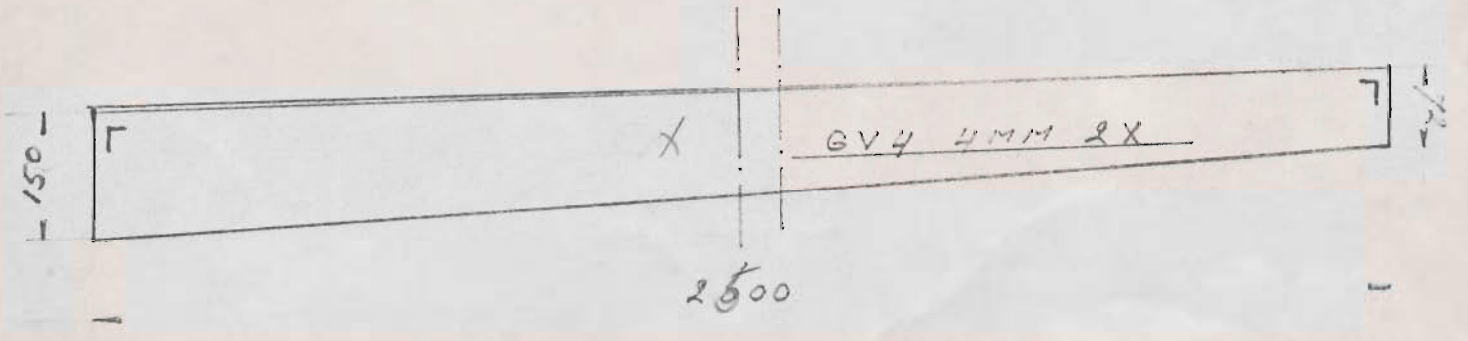
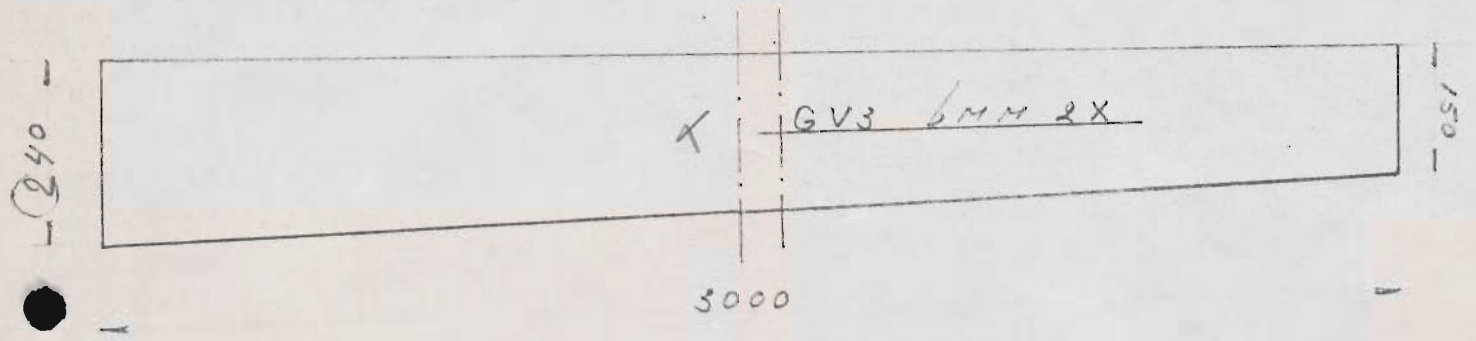
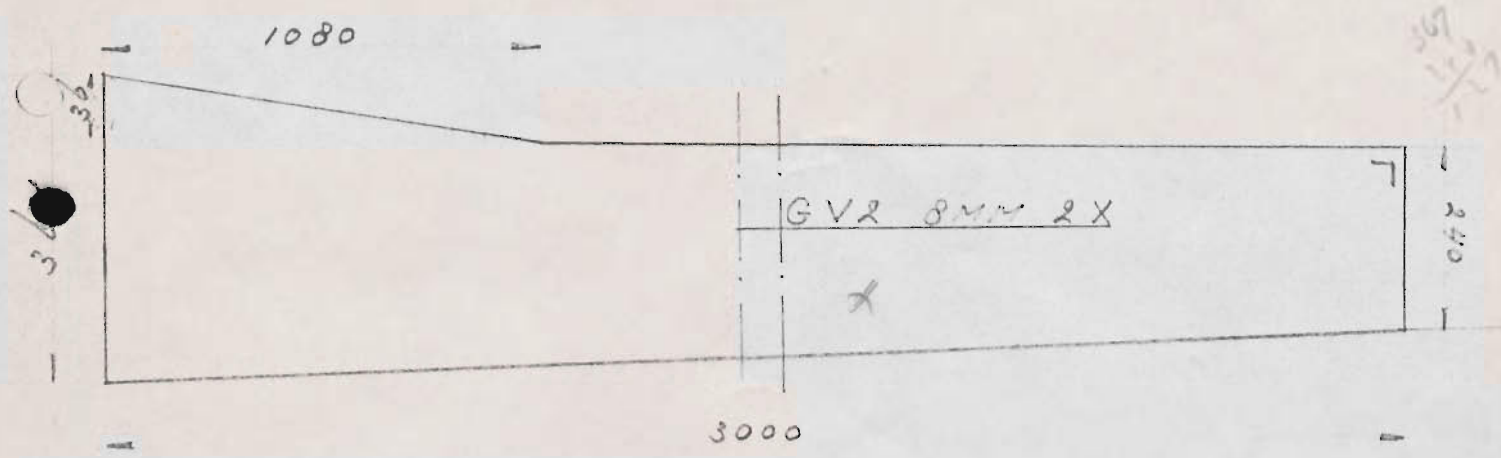
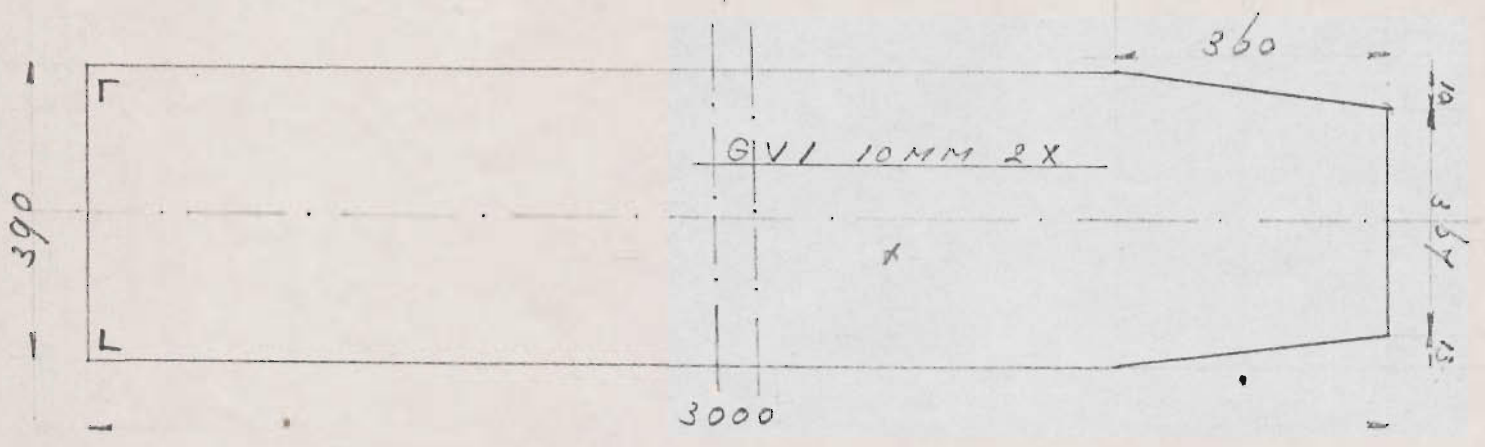
Opgegeven door : J.A. Heijdra
Mr. Troelstralaan 25
te Barnveld.
tel. 03420--4605.

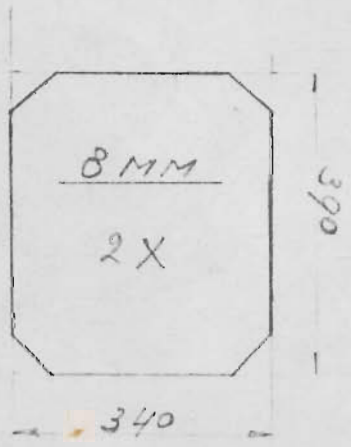
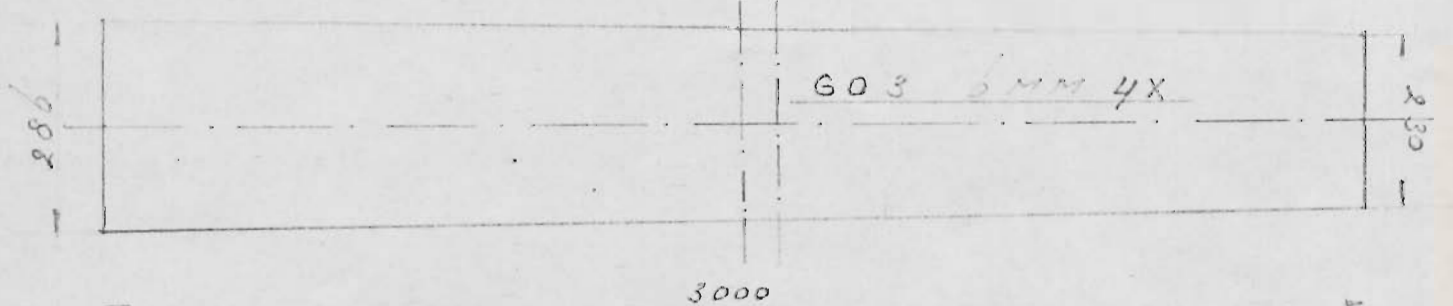
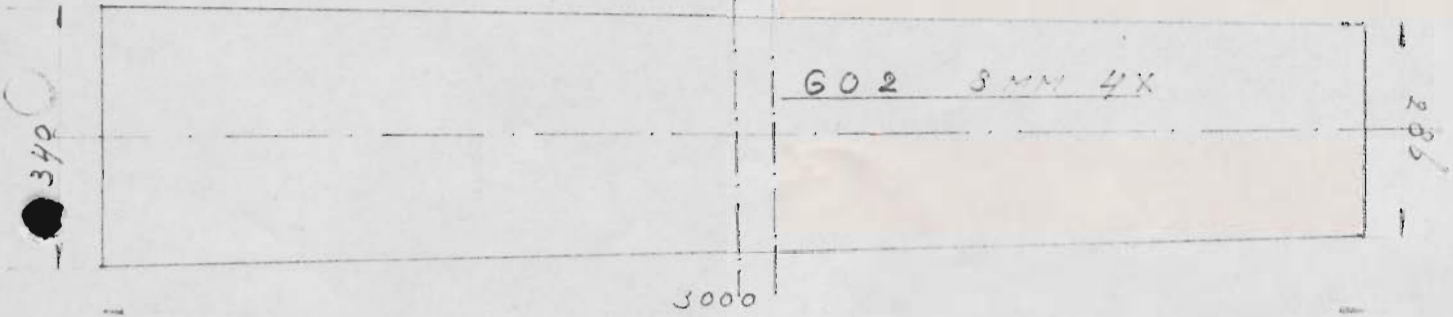
GRUPSKERK

GRIPSKERK

1080
360
1740

AB

Rapport over het bezoek aan de landbouwsmederij Brunia te Exmorra (Fr.), vervaardigster van stalen molenroeden

Op woensdag 6 oktober 1974 brachten de leden van de Provinciale Groninger Molencommissie ing. Doedens en Jongsma, alsmede de technisch hoofdamtenaar ing. J.H. Knol van de Provinciale Waterstaat van Groningen, een bezoek aan de landbouwsmederij Brunia te Exmorra (Fr.).

Doel: volgens afspraak in de bouwcommissie voor de restauratie van de windkorenmolen De Grijsvogel te Grijskerk nagaan of de te leveren roede voor De Grijsvogel van aanvaardbare kwaliteit zal zijn. Bovendien bestaat er voor de Molencommissie aanleiding om - overeenkomstig de machtiging van Gedeputeerde Staten d.d. 26 juni 1973 - te controleren of de „Richtlijnen ten behoeve van het vervaardigen, samenstellen en conserveren van stalen molenroeden" in acht worden genomen. Deze richtlijnen zijn ook in het bezit van de fa. Brunia.

Van het bedrijf wordt een goede indruk verkregen; de heer Brunia heeft tekeningen (ook van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg) en schriftelijke gegevens overzichtelijk samengevat. Belangwekkend is ook een artikel in het Polytechnisch Tijdschrift van 21 augustus 1951 over het berekenen en vervaardigen van een electrisch gelaste molenroe. De smid toont ook de verklaringen van de leverancier van de staalplaten (Douma te Sneek) dat het de kwaliteit Fe 37-B betreft, dus de aanvaardbare kwaliteit. De smederij maakt zelf de platen op maat door ze te snijden, ook de 4 mm-plaat.

Buiten de werkplaats wordt aan de molenroe gewerkt door een zoon en een knecht. Er wordt vakkundig gewerkt. De gaten voor het hekwerk naderen *de zijkant* in mindere mate (namelijk tot op 3 cm) dan voorheen wel eens gebeurde. Dit verhoogt de soliditeit. De hekgaten worden uitgesneden nadat - zeer terecht - in de hoeken eerst een gat is geboord. De smid zou deze boorgaten liever in de gewenste schuine hoek willen uitvoeren; de heer Knol maakt duidelijk volgens welke methode dit mogelijk is. Bij de bestelling van de roede door de heer Heijdra werden geen zinken bussen in de hekgaten opgegeven. De heer Brunia neemt er nota van dat deze bij Groninger molens plegen te worden toegepast.

De staalplaat is gestraald en zit in de lasmenie. Voor het verder behandelen tegen roest zal overeenkomstig de eerderbedoelde richtlijnen worden gewerkt. Verduidelijkt wordt dat hetgeen reeds in de lasmenie zit, niet weer gestraald behoeft te worden. De binnenkant wordt met

-tectyl-

tectyl behandeld.

Het laswerk is goed. De stuiken van verschillende dikten (de platen zijn vanuit het midden 10, 8, 6 en 4 mm dik) worden aan de binnenkant gelijk gehouden; aan de buitenkant verspringt de dikte dus, hetgeen wordt bijgeslepen. Deze werkwijze geeft een beter aanliggen van de buitenhoeknaden. Voor de stuiken wordt de Conarc-elektrode en voor de buitenhoeknaden de Cumulo-elektrode gebruikt (fabrikaat Smit Welt B.V. te Nijmegen).

De roede stond in een rolstelling opgesteld en was reeds gehecht. Hij werd door twee lassers, om en om naar de einden toe, afgelast.

Ook de bevestiging van de kikkers is goed. Gewerkt wordt met smeedstalen schroefbouten, gesmeed tot kikkermodel. De gaten hiervoor waren al in de roede geboord; de schroefdraad erin moest nog getapt worden. Dit is een vooruitgang ten opzichte van opgelaste kikkers.

De heer Knol en de twee leden van de Molencommissie waren ingenomen met de op bovenomschreven wijze bereikte kwaliteit.

Kort samengevat zijn de belangrijkste verbeteringen ten opzichte van eerder gecontroleerde fabrikaten:

1. staalplaat van de gegarandeerde kwaliteit Fe 37-B, gestraald en voorzien van lasmenie; goede lasvoorbewerking en de juiste volgorde van lassen;
2. betere plaatsing en bewerking van de hekgaten;
3. betere bevestiging van de kikkers;
4. een behandeling tegen roest overeenkomstig de richtlijnen; deze richtlijnen blijken ook overigens goed in acht te worden genomen.

Een bedenking is dat de smederij helaas niet over een werkplaats beschikt, die het mogelijk maakt om een roede als van de onderhavige lengte (21 meter) binnen te maken. Niet alleen is dit voor de lassers plezieriger, maar bovendien moet worden voorkomen dat koude windvlagen een ongewenst snelle afkoeling van het staal (waardoor spanningen kunnen ontstaan) veroorzaken. De smid denkt in dit verband aan een verplaatsbare beschutting.

Groningen, 6 november 1974.

Provinciale Groninger Molencommissie.

PROVINCIALE GRONINGER MOLENCOMMISSIE

POSTBUS 630

TELEFOON 050-124141

ONDERWERP :

stalen molenroeden
Grijpskerk.

AAN:

de Heer P. Visser,
Directeur Gemeentewerken Grijpskerk.

GRONINGEN, 5 december 1974.

Geachte Heer Visser,

Bijgaand treft u het door de heer Knol opgestelde verslag aan. We hopen dat het er toe mag bijdragen dat het optreden van de heer Heijdra, dat uitgaat van een zich ten onrechte aangemeten positie, wordt gecorrigeerd.

Een telefonisch contact met de roedenbouwer bracht voor ons nog het nieuws dat de roedenbouwer een verbod kreeg opgelegd van de heer Heijdra om met het aanbrenge van de bussen door te gaan.

Landelijk hebben we ons ook nog even nader geïnformeerd. De heer Heijdra had het over de eerste potroeden, toen nog ongenummerd, zonder bussen. Dat echter die bussen kennelijk in een behoefte voorzien blijkt uit het feit dat er later toch meer dan 2700 potroeden met bussen zijn afgeleverd. In de provincie Groningen hebben wij de toepassing van verzinkte bussen altijd als een vanzelfsprekendheid beschouwd.

Zo nodig zijn wij gaarne bereid in Exmorra de inmiddels gereed gekomen hekgaten te controleren.

Hoogachtend,

NORMAAL 3

PROVINCIALE GRONINGER MOLENCOMMISSIE

M 43

AAN:

de Heer Directeur Gemeentewerken
van Grijpskerk.

POSTBUS 630

TELEFOON 050-124141

ONDERWERP :

molen te Grijpskerk,
stalen roeden.

GRONINGEN, 5 december 1974.

Geachte Heer,

In aansluiting op het besprokene in de bouwcommissie molen Grijpskerk van gisteren geven wij onderstaand een samenvatting van hetgeen onszerszijds naar voren is gebracht.

De voordelen, verbonden aan het plaatsen van thermisch versinkte bussen in de hekgaten van stalen molenroeden zijn de volgende:

- a. Door het aanbrengen van deze bussen in de hekgaten wordt voorkomen, dat tijdens het inbrengen van de hekwerkklatten en ook naderhand bij een in bedrijf zijnde molen de op de binnenzijde van de hekgaten aangebrachte conserveringslaag wordt beschadigd door de schurende werking van het hout op die conserveringslaag; corrosie zou daarvan het gevolg zijn.
- b. Door het aanbrengen van deze bussen in de hekgaten wordt voorkomen, dat de hekwerkklatten indeuken ter plaatsen van de smalle plaatkanten.

De door de heer Heijdra naar voren gebrachte mening, als zouden de bussen in de hekgaten worden aangebracht om daarmee een slechte afwerking van deze gaten te camoufleren, is beslist niet ter zake doende en moet met klem van de hand worden gewezen; immers met de fabrikant van de stalen molenroeden kunnen duidelijke afspraken worden gemaakt dat de bussen niet mogen worden geplaatst vóór dat de gaten door of vanwege de opdrachtgever zijn gecontroleerd en goedgekeurd. Bovendien is op de tekening d.d. november

-1974-

NORMAAL 3

1974 van de Provinciale Groninger Molencommissie duidelijk aangegeven op welke wijze de hekgaten moeten worden afgewerkt.

De gedachte van de heer Heijdra dat de vochtig geworden heklatten zouden verrotten in de aan te brengen bussen, geldt zeker niet bij toepassing van een goede kwaliteit gecreosoteerd grenehout, zoals bij de onderhavige molen het geval is.

De bewering van de heer Heijdra, dat hij van molenaars had gehoord dat het zo'n roestboel was met die bussen, mist elke grond; immers de aan te brengen bussen worden thermisch verzinkt juist om corrosie te ontgaan.

Mocht na verloop van jaren, bij een te houden periodieke inspectie van de roeden, blijken dat de bussen toch op een af andere wijze ernstig zijn aangetast, dan kunnen deze bussen op vrij eenvoudige wijze worden vervangen.

Teneinde in de toekomst gevrijwaard te blijven van gebroken molenroeden, moeten vooral stalen roeden in een goede conserveringsconditie worden gehouden; daartoe dragen onder andere de in de hekgaten aangebrachte thermisch verzinkte bussen bij. Door het aanbrengen van deze bussen blijven de gaten - de zwakste en meest breukgevoelige plaatsen van de roeden - in optimale conditie.

Hoogachtend,

Namens de Provinciale Groninger Molencommissie,

(B. Jongma, secretaris)

GEMEENTE

GRIJPSKERK

150

Nr. 2673

AAN

Uw brief van:

de Hoofddirecteur van de Rijksdienst voor Monumentenzorg,

Uw kenmerk:

Broederplein 41,

Bijlage:

Zeist.

Dici:

Onderwerp:

Restauratie korenmolen
te Grijskerk.

GRIJPSKERK, 16 december 1974.

Telefoon 05947-2331

Geachte heer,

In verband met de restauratie van de korenmolen te Grijskerk, heeft op woensdag 4 december 1974 de laatste bouwvergadering plaatsgevonden. Tijdens deze vergadering bleek men geen éénsluitende mening te hebben over het al of niet aanbrengen van thermisch verzinkte bussen in de hekgaten van de stalen molenroede. Tijdens deze vergadering heeft de heer J.A. Heijdra van Uw dienst zijn standpunt verdedigd om geen bussen in de hekgaten van de roeden aan te brengen. De overige aanwezigen t.w. de heer Jongsma van de Provinciale Planologische Dienst (secretaris Provinciale Groninger Molencommissie), de heren Doedens en Knol van de Provinciale Waterstaat, de heer Alserda, aannemer en de heren Visser en Brouwer, resp. directeur en opzichter van Gemeentewerken, zijn van mening, dat moet worden gekozen voor de oplossing om wel thermisch verzinkte bussen aan te brengen. Na over en weer elkaars standpunten te hebben vernomen, bleek dat men niet tot een éénsluitend advies kon komen.

Aangezien het Rijk in de restauratiekosten 40% subsidie beschikbaar stelt, hebben wij in onze vergadering van 10 december 1974 besloten, deze aangelegenheid aan U voor te leggen. Hierbij merken wij op, dat bij de bestaande roeden van de molen ook bussen aanwezig zijn. Tevens is in de provincie Groningen de toepassing van verzinkte bussen altijd als een vanzelfsprekendheid beschouwd.

De voordelen, verbonden aan het plaatsen van thermisch verzinkte bussen in de hekgaten van stalen molenroeden zijn de volgende:

- door het aanbrengen van deze bussen in de hekgaten wordt voorkomen, dat tijdens het inbrengen van de hekwerkklatten en ook naderhand bij een in bedrijf zijnde molen de op de binnenzijde van de hekgaten aangebrachte conserveringslaag wordt beschadigd door de schurende werking van het hout op die conserveringslaag; corrosie zou daarvan het gevolg zijn;

- door het aanbrengen van deze bussen in de hekgaten wordt voorkomen, dat de hekwerkklatten indeuken ter plaatse van de smalle plaatkanten.

De door de heer Heijdra naar voren gebrachte mening, als zouden de bussen in de hekgaten worden aangebracht om daarmee een slechte afwerking van deze gaten te camoufleren, is beslist niet ter zake doende en moet met klem van de hand worden gewezen; immers met de fabrikant van de stalen molenroeden kunnen duidelijke afspraken worden gemaakt dat de bussen niet mogen worden geplaatst vóór dat de gaten door of vanwege

-de opdrachtgever-

de opdrachtgever zijn gecontroleerd en goedgekeurd. Bovendien is op de tekening d.d. november 1974 van de Provinciale Groninger Molencommissie duidelijk aangegeven op welke wijze de hekgaten moeten worden afgewerkt.

De gedachte van de heer Heijdra dat de vochtig geworden heklatten zouden verrotten in de aan te brengen bussen, geldt zeker niet bij toepassing van een goede kwaliteit gecreosoteerd grenehout, zoals bij de onderhavige molen het geval is.

De bewering van de heer Heijdra, dat hij van molenaars had gehoord, dat het zo'n roestboel was met die bussen, mist elke grond; immers de aan te brengen bussen worden thermisch verzinkt juist om corrosie te ontgaan.

Mocht na verloop van jaren, bij een te houden periodieke inspectie van de roeden blijken, dat de bussen toch op een of andere wijze ernstig zijn aangetast, dan kunnen deze bussen op vrij eenvoudige wijze worden vervangen.

Teneinde in de toekomst gevrijwaard te blijven van gebroken molenroeden, moeten vooral stalen roeden in een goede conserveringsconditie worden gehouden, daartoe dragen onder andere de in de hekgaten aangebrachte thermisch verzinkte bussen bij. Door het aanbrengen van deze bussen blijven de gaten -de zwakste en meest breukgevoelige plaatsen van de roeden- in optimale conditie.

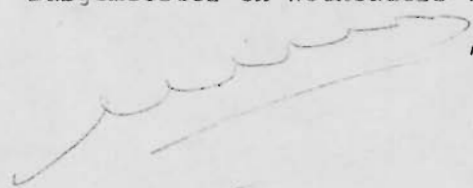
Gezien het vorenstaande en in aanmerking nemende, dat de gemeente eigenaar is van de molen, is ons college geneigd te besluiten opdracht te geven om de thermisch verzinkte bussen aan te brengen.

Voordat wij hiertoe besluiten zullen wij gaarne Uw zienswijze in dezen vernemen en of U akkoord kunt gaan met het aanbrengen van de genoemde bussen.

Met belangstelling zien wij Uw reactie tegemoet.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Grijpskerk,
,burgemeester.

, secretaris.